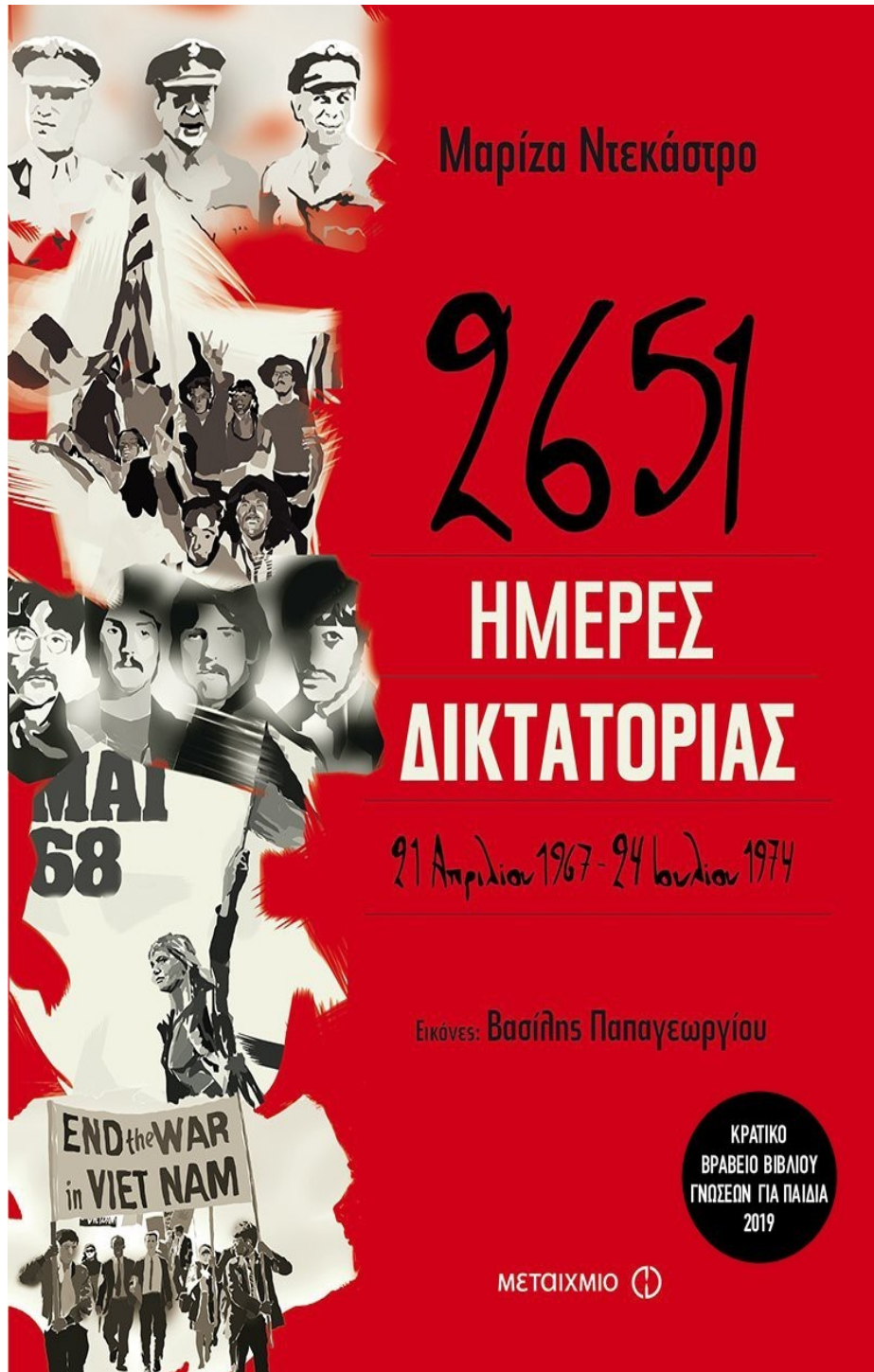

Πρόταση ανάγνωσης

«2651 ΗΜΕΡΕΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ» ΤΗΣ ΜΑΡΙΖΑΣ ΝΤΕΚΑΣΤΡΟ
ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ 2019

Το βιβλίο *2651 ημέρες δικτατορίας* της Μαρίζας Ντεκάστρο βραβεύτηκε με το Κρατικό Βραβείο Βιβλίου Γνώσεων για παιδιά 2019. Το κείμενο συνοδεύεται από την πρωτότυπη εικονογράφηση του εικαστικού Βασίλη Παπαγεωργίου ο οποίος επεξεργάζεται φωτογραφίες που αντλεί από δημοσιεύματα του ελληνικού και του διεθνούς Τύπου της εποχής.

Το βιβλίο αρχίζει την 21^η Απριλίου 1967 που η συγγραφέας πήγαινε στη Β΄ Γυμνασίου και τελειώνει στις 24 Ιουλίου 1974 που έπεσε η χούντα και έχει πλέον ενηλικιωθεί. Ένα βιβλίο αναμνήσεων από τη ζωή των νέων εκείνα τα χρόνια, μια καταγραφή όλων εκείνων των γεγονότων, μικρών ή μεγάλων, που σημάδεψαν τους νέους και τους άλλαξαν. Οι καθημερινές εμπειρίες, η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα και τα διεθνή γεγονότα της κάθε χρονιάς που τους επηρέασαν.

Σύμφωνα με την κριτική επιτροπή:

«Στο βιβλίο [2651 ημέρες δικτατορίας: 21 Απριλίου 1967-24 Ιουλίου 1974](https://flip.metaixmio.gr/apospasmata/2651_HMERES_DIKTATORIAS/index.html), για πρώτη φορά παρουσιάζεται στο νεανικό αναγνωστικό κοινό, σε κείμενο γνώσεων, η συγκεκριμένη περίοδος της νεότερης ιστορίας. Η συγγραφέας σε τριτοπρόσωπη αφήγηση παραθέτει τα γεγονότα που κυρίως συνέβησαν στην Ελλάδα, με ρεαλιστικό και λιτό ύφος, σε κύρια κεφάλαια που αντιστοιχούν στα επτά χρόνια της απριλιανής δικτατορίας, ενώ σε πρώτο πρόσωπο, παρεμβαίνοντας εμβόλιμα, αφηγείται με ρεαλισμό τα γεγονότα όπως η ίδια τα έζησε και τα βίωσε, από την εφηβεία της ως την ενηλικίωσή της, στην Ελλάδα και στη Γαλλία που βρισκόταν για σπουδές. Με τον προαναφερόμενο τρόπο αφήγησης, που προσιδιάζει σε υλικό μυθιστορήματος ενηλικίωσης, ο αναγνώστης και η αναγνώστρια κατανοούν τα γεγονότα τα οποία είναι πειστικά και δεμένα με την αντικειμενική ιστορική αλήθεια. Επιπλέον, τα «πλησιάζουν» μαζί με την ηρωίδα /συγγραφέα κρατώντας μια κριτική στάση απέναντι σε εκείνα. Επίσης, οι αναγνώστες παιδιά αλλά και έφηβοι δεν πληροφορούνται μόνον για ό, τι συνέβη εκείνη την εποχή στην Ελλάδα, αλλά και μέσω των εικόνων και των πληροφοριών που αυτές κομίζουν και που δρουν ως συμπληρωματική ιδιότυπη αφήγηση, γίνονται κοινωνοί των εμβληματικών γεγονότων που συνέβησαν και στον διεθνή χώρο στους τομείς της επιστήμης, της τέχνης, της πολιτικής. Στο βιβλίο παρατίθεται βιβλιογραφία, γεγονός που το καθιστά έγκυρο και αξιόπιστο, η οποία, μαζί με τα στοιχεία των κειμένων, ενεργοποιεί τα παιδιά για περαιτέρω αναγνωστικές δραστηριότητες».

Ξεφυλλίστε τις πρώτες σελίδες του βιβλίου

https://flip.metaixmio.gr/apospasmata/2651_HMERES_DIKTATORIAS/index.html

Κριτική του Στάθη Γκότση για το βιβλίο

<https://www.kathemeragoneis.com/ena-exairetiko-vivlio-tis-marizas-dekastro-gia-tin-xounta/>

Μαρίζα Ντεκάστρο

Η **Μαρίζα Ντεκάστρο** σπούδασε στη Σορβόνη Παιδαγωγικά και Λογοτεχνία για Παιδιά και Νέους. Γράφει βιβλία γνώσεων για παιδιά, και μεταφράζει λογοτεχνία για νέους και ενηλίκους. Από το 1998 γράφει κριτική παιδικού και εφηβικού βιβλίου. Είναι μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Συγγραφέων, της IBBY-Ελληνικό τμήμα και της Συντακτικής Επιτροπής του ηλεκτρονικού περιοδικού *Ο ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ*. Βιβλία της έχουν τιμηθεί με το Κρατικό Βραβείο Βιβλίου Γνώσεων (2006, 2017, 2018), το Βραβείο Βιβλίου Γνώσεων της IBBY- Ελληνικό Τμήμα (2012, 2016) και το Βραβείο Μετάφρασης Νεανικού Βιβλίου της Ελληνικής Εταιρείας Μεταφραστών Λογοτεχνίας (2014). Αναγράφηκε στον Τιμητικό Πίνακα της IBBY 2016 για τη μετάφραση του νεανικού βιβλίου *Θαύμα*. Βιβλία της περιλαμβάνονται στον κατάλογο White Ravens 2017 και 2018 της Νεανικής Βιβλιοθήκης του Μονάχου.

Μαρίζα Ντεκάστρο στην «Κ»: Αγνοούμε κεφαλαιώδη ιστορικά ζητήματα

Μαριαλένα Σπυροπούλου
18.11.2020

Για τον κόσμο του παιδικού βιβλίου, η Μαρίζα Ντεκάστρο δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Είναι καταξιωμένη και βραβευμένη συγγραφέας παιδικών βιβλίων, το έργο της και η συνεισφορά της στην εκπαίδευση και την παιδαγωγική έχουν ξεπεράσει τα στενά ελληνικά σύνορα. Σπούδασε στη Σορβόνη Παιδαγωγικά και Λογοτεχνία για παιδιά και νέους και εργάστηκε στον χώρο της εκπαίδευσης.

Παρά την αγάπη της για το σχολείο, όπως και η ίδια ομολογεί, από πολύ νωρίς το βιβλίο την κερδίζει αποκλειστικά. Οχι μόνον ως συγγραφέα αλλά και ως κριτικό, αρθρογράφο και άνθρωπο επιρροής στον χώρο του παιδικού βιβλίου. Θα λέγαμε ότι πολύ συχνά είναι εκείνη που ανακαλύπτει νέες τάσεις, αναδεικνύει ταλέντα αλλά και στηλιτεύει όψεις της παιδικής λογοτεχνίας που θεωρεί ότι λειτουργούν εις βάρος της γνώσης και της φαντασίας του παιδιού. Το σίγουρο είναι ότι διατηρεί πάντα τη σοβαρότητα και την ακεραιότητά της και αυτό το γνωρίζουν όλοι όσοι έχουν την τύχη να συνεργαστούν μαζί της.

Αυτές τις μέρες κυκλοφορούν δύο βιβλία της που αξίζουν την προσοχή μας. Το πρώτο αφορά το «Τι είναι Δημοκρατία» και τι λέμε στα παιδιά για το δημοκρατικό πολίτευμα, από τις εκδόσεις Μεταίχμιο, το δεύτερο, συλλογικό, και εξίσου ενδιαφέρον, με τίτλο «24 εικόνες για την Επανάσταση του 1821» μιλά για την Επανάσταση μέσα από τον Μακρυγιάννη και τον Ζωγράφο για τα 200 χρόνια που θα γιορτάσουμε το επόμενο έτος, σε μια καλοσχεδιασμένη έκδοση των εκδόσεων Καπόν. Η «Κ» συνομίλησε για όλα αυτά με τη δημιουργό.

– Εχετε αφιερωθεί στην παιδική λογοτεχνία. Είτε ως συγγραφέας, εκπαιδευτικός, κριτικός είτε με άλλες ιδιότητες. Πώς προέκυψε αυτή η σχέση;

– Όπως όλα τα ωραία, εντελώς τυχαία. Κυρίως ήταν θαυμάσιοι άνθρωποι που μου έδειξαν τον δρόμο. Πρώτη η Αλκη Ζέη που με έμπασε σ' αυτό τον χώρο και με έφερε κοντά στη Νανά Καλιανέση και τους συγγραφείς του Κέδρου στα χρόνια της άνθισης του παιδικού βιβλίου, η Βίτω Αγγελοπούλου και ο Κυριάκος Ντελόπουλος που μου έμαθαν πώς να διαβάζω τα βιβλία των παιδιών. Στη συνέχεια γνώρισα και άλλους σημαντικούς ανθρώπους, δασκάλους,

βιβλιοθηκονόμους, εικονογράφους... Ως νεαρή παιδαγωγός συζήτησα και πήρα συμβουλές που με βοήθησαν να χτίσω τα κριτήριά μου και τελικά να κάνω τα παιδικά βιβλία δουλειά μου. Ωστόσο, όλα ξεκίνησαν την εποχή που σπούδαζα στη Σορβόνη. Στο πανεπιστήμιο μελέτησα την παιδική λογοτεχνία, παρακολούθησα σεμινάρια αφήγησης παραμυθιού και δούλεψα ως stagiaire στην παιδική βιβλιοθήκη-πυλώνα του Κλαμάρ, έξω από το Παρίσι. Εκεί, εκτός του ότι διάβασα δεκάδες παιδικά βιβλία, έκανα τις πρώτες απόπειρες με αληθινά παιδιά προσπαθώντας να τα σπρώξω προς την ανάγνωση. Μεγάλο μάθημα!

– Πώς ήταν για εσάς τα χρόνια στο Παρίσι; Τι αποκομίσατε ως βαθύτερη γνώση που σας φάνηκε χρήσιμο στη ζωή σας μετά;

– Από την πλατεία Αμερικής στο Παρίσι, και από τη δικτατορία σε μια χώρα όπου έβραζαν οι ιδέες! Βρέθηκα σε έναν άλλο κόσμο. Πολλές φορές, και προφανώς με νεανική επιπολαιότητα, μπερδεύτηκα με πολλά και διάφορα για να τον καταλάβω και να πάρω όσα περισσότερα ήταν δυνατόν για να ανοίξει το μυαλό μου. Νομίζω λοιπόν πως άνοιξε! Ήταν γόνιμα χρόνια: βγήκα από το καβούκι της οικογένειας, διάβασα πολύ και είδα, ταξίδεψα, μελέτησα, ανακατεύτηκα με την πολιτική, γνώρισα καταπληκτικούς ανθρώπους. Ο απόηχος του Μάη δεν είχε σβήσει ακόμα. Φτιάχτηκα στο Παρίσι!

– Κυρία Ντεκάστρο, μετά το «Πού κρύβονται τα δικαιώματα» κυκλοφορεί το βιβλίο σας για τη «Δημοκρατία» (εκδόσεις Μεταίχμιο). Γιατί θεωρείτε ότι είναι σημαντικό να μάθουν τα παιδιά τι σημαίνει το δημοκρατικό πολίτευμα;

– Σε αυτά τα βιβλία παρουσιάζονται με πολύ απλά λόγια η ιστορική πορεία της εξέλιξης των πολιτευμάτων και οι αγώνες για την κατάκτηση των πολιτικών δικαιωμάτων. Εισάγουν λοιπόν την έννοια του υπεύθυνου και συνειδητοποιημένου πολίτη, την ενεργητική στάση απέναντι στα πράγματα και τη συλλογικότητα, το «όλοι μαζί» και το «καθένας στο περιβάλλον του». Ελπίζω ότι έριξα ένα σπόρο για να καταλάβουν τα παιδιά ότι τίποτα δεν είναι δοσμένο. Δημοκρατία σημαίνει δικαιώματα και υποχρεώσεις. Είναι έννοιες αλληλένδετες και αφορούν κάθε ηλικία. Τη δημοκρατία δεν την αντιλαμβανόμαστε όταν πάμε στα 18 να ψηφίσουμε. Είναι στάσεις και ιδέες που έχουν καλλιεργηθεί από πολύ πριν και που γίνονται απτές όταν γινόμαστε πολίτες με την πλήρη έννοια. Ως συγγραφέας και κριτικός ανήκω στο σινάφι, αλλά όχι στα κυκλώματα

– Επιλέγετε συνήθως ως επίκεντρο την Ιστορία για τα παιδιά. Πιστεύετε ότι είμαστε ένας λαός που δεν γνωρίζει Ιστορία;

– Το γεγονός ότι συνεχώς συζητούνται και αναμορφώνονται τα σχολικά προγράμματα Ιστορίας, ότι φορείς και μουσεία διοργανώνουν σεμινάρια και προγράμματα εστιασμένα στην Ιστορία, ακόμα και η λογοτεχνία συμμετέχει με τα έργα της, δείχνει πως υπάρχει πρόβλημα. Αν κρίνουμε από τους μαθητές και τις επιδόσεις τους, μάλλον η Ιστορία φαίνεται να είναι ένας πολτός γεγονότων και αφηρημένων χρονολογιών. Όλοι ξέρουμε μέσες άκρες φέτες Ιστορίας. Το πόσο στερεότυπα όμως τη γνωρίζουμε, από τα γεγονότα που προβάλλονται ως κομβικά μέχρι τις ιδεολογικές, πατριωτικές και εθνοκεντρικές όψεις της, θα το διαπιστώσουμε φέτος που γιορτάζονται τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Από τα διαβάσματά μου, διακρίνω μια απόκλιση. Παρόλο που οι ιστορικοί συμπεριλαμβάνουν στις μελέτες τους καθετί που φωτίζει τις ιστορικές περιόδους, από τη μόδα μέχρι το κλίμα, την τεχνολογία, τα έντυπα, τη σεξουαλικότητα, τις τροφές και χίλια δυο, ένα πολύ μεγάλο μέρος των συμπολιτών μας εξακολουθεί να αγνοεί κεφαλαιώδη ιστορικά ζητήματα. Τρανταχτό παράδειγμα το Ολοκαύτωμα, με αποτέλεσμα διαστρεβλωμένες πληροφορίες οι οποίες

πατούν σε ιδεολογίες που συντηρούν τη μισαλλοδοξία.

– Υπάρχει ασφαλής συνταγή για τη συγγραφή ιστορικών βιβλίων για παιδιά; Πόσα χωρούν και τι μένει απέξω;

– Εξαρτάται από την ηλικία στην οποία απευθύνεται το βιβλίο. Επιπλέον, ας μην ξεχνάμε την παιδαγωγική, που καλό είναι να καθοδηγεί τους συγγραφείς, όχι μόνο στο πώς θα γράψουν αλλά και τι θα περιλάβουν. Σίγουρα λοιπόν δεν χωρούν τα πάντα. Κι εδώ πρέπει να πω ότι η συνεργασία με ιστορικούς και άλλους ειδικούς επιστήμονες είναι καθοριστική αν θέλουμε να είμαστε σοβαροί όταν γράφουμε ιστορικά βιβλία για παιδιά και νέους. Ο/η συγγραφέας έχει τρόπους να συνθέσει το υλικό του ώστε να γίνει κατανοητό από το παιδικό κοινό, ο ιστορικός όμως φροντίζει για την ακρίβεια των πληροφοριών. Έτσι γράφτηκε το «24 Εικόνες για την Επανάσταση του 1821, Μακρυγιάννης & Ζωγράφος, Ένας αγωνιστής και ένας καλλιτέχνης», που θα κυκλοφορήσει σύντομα από τις εκδόσεις Καπόν. Με αφορμή την εικονογραφία του Μακρυγιάννη επιχειρώ μια ανάγνωση των εικόνων η οποία παρεκκλίνει συχνά από τα γεγονότα που απεικονίζουν. Έτσι μας δίνεται η ευκαιρία να αντλήσουμε πληροφορίες γενικότερα για την εποχή, από τα ρούχα και τα όπλα, μέχρι τα κάστρα, τα καράβια, τα έθιμα του πολέμου κ.ά. Ακούγεται απλό αλλά δεν είναι. Αν δεν συνεργαζόμουν με ιστορικούς, το βιβλίο θα ήταν τρομερά φτωχό.

– Γράφετε κριτικές και είστε κατά καιρούς σε επιτροπές βραβείων. Πόσο δύσκολος είναι ο συνδυασμός αυτός για τη δική σας δημιουργικότητα και για τη σχέση σας με το σινάφι;

– Συγγραφέας και κριτικός, κρινόμενη και κριτής... φαίνεται συνδυασμός που σκοτώνει! Για να γίνουν στρωτά και τα δύο κρατάω αποστάσεις ώστε να μην μπλέκεται η μία μου ιδιότητα με την άλλη. Ως συγγραφέας γράφω βιβλία, εκτίθεμαι και κρίνομαι. Ως κριτικός, γιατί αυτό είναι το μεγάλο αγκάθι της διπλής ιδιότητας, και πάλι εκτίθεμαι δημοσιοποιώντας τις απόψεις μου. Αναμφίβολα λοιπόν ανήκω και με τις δύο ιδιότητες στο σινάφι, αλλά όχι στα κυκλώματα. Και κάνω αυτό που περιμένω από τους άλλους να κάνουν για μένα: δεν επηρεάζομαι από προσωπικές συμπάθειες, αιτιολογώ κάθε λέξη, δεν μεροληπτώ, δεν χαρίζομαι, είμαι έντιμη.

– Αν ξαναρχίζατε την επαγγελματική σας δραστηριότητα, θα κάνατε κάτι άλλο; Υπάρχει κάτι που έχετε ως επιθυμία ή ως απωθημένο;

– Η αλήθεια είναι ότι πάντα ήθελα να είμαι δασκάλα και είχα την τύχη να το πραγματοποιήσω σε σχολεία με ανοικτές ιδέες. Συγγραφέας ομολογώ πως δεν μου είχε περάσει από το μυαλό. Μπορεί να φανεί βαρύγδουπο, αλλά η εμπειρία τόσων ετών με τα παιδιά με βοήθησε να γράψω βιβλία που μεταφέρουν γνώσεις και ιδέες για τα θέματα που με ενδιαφέρουν. Ας πούμε λοιπόν ότι δεν είμαι πεζογράφος με την κλασική έννοια. Γι' αυτό δεν γράφω ούτε παραμύθια ούτε μυθιστορήματα. Ούτε κατά παραγγελία.

Χρησιμοποιώ, συγγραφική αδεία, λίγη φαντασία μόνο για να επενδύσω με ενδιαφέροντα τρόπο το θέμα. Όχι, λοιπόν, νιώθω μια χαρά!